Hilalin bir ülkede görülmesiyle oruca başlamak

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed b. Salih el-Useymîn

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2011 - 1432

IslamHouse.com

﴿ الصيام برؤية واحدة ﴾

« باللغة التركية »

محمد بن صالح العثيمين

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2011 - 1432

IslamHouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru:

Bütün ülkelerdeki müslümanların tamamının hilalinin tek bir yerde görülmesiyle oruç tutmaları (oruca başlamaları) gerekir mi? Şer'î ru'yetin (hilalin görülmesinin) olmadığı bazı kâfir beldelerdeki müslümanlar nasıl oruç tutmalıdırlar?

Cevap:

Bu meselede ilim ehli ihtilaf etmişlerdir. Yani müslüman beldelerden birinde hilal görüldüğü ve hilalin görülmesi şer'an kesinleştiği zaman diğer beldelerdeki müslümanların da bu ru'yet gereğince amel etmeleri gerekir mi? Bazı ilim ehli bu ru'yet gereğince amel etmeleri gerekir, demişler ve Allah Teâlâ'nın:

"Kim ayı görürse oruç tutsun, kim hasta olur yahut seferde bulunursa tutamadığı günler sayısınca başka günlerde oruç tutsun."[1]

Âyetini ve Peygamberin -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

"Onu (Ramazan hilalini) **gördüğünüz zaman oruç tutun."**

Hadisini delil göstermişler ve hitap, bütün müslümanlar için geneldir, demişlerdir.

Malumdur ki bununla her insanın bizzat kendisinin hilali görmesi kast edilmemiştir. Çünkü bu imkansızdır. Bununla ancak ru'yeti kesinleşen kimse hilali gördüğü zaman ayın girdiği kast edilmiştir.

Bu, her yer hakkında geçerlidir.

Diğer bir kısım ilim ehli ise, hilal farklı yerlerde farklı zamanlarda görüldüğünde her yerin kendi ru'yeti geçerlidir. Hilalin görüldüğü yerlerde bir farklılık olmadığı zaman, hilali görmeyen bir kimsenin

[1] Bakara Sûresi: 185

hangi mekana uyuyorsa orada hilalin görülmesinin kesinleşmesiyle bunun gereğini yerine getirmesi (oruca başlaması) gerekir. Birinci kısım ilim ehlinin kullandıkları delilleri bunlar da kullanmmışlar ve şöyle demişlerdir:

"Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Kim ayı görürse oruç tutsun."

Malumdur ki bununla her insanın kendisinin tek başına hilali görmesi kast edilmemiştir. O halde hilalin görüldüğü mekanda bununla amel edilir ve insanlar hilalin görülmesinde hangi mekana uyuyorlarsa orada hilalin görüldüğü kesinleşince onunla amel ederler.İnsanların bu konuda tabi olmadıkları başka bir mekanda hilalin görülmesine gelince onlar bunu ne gerçekte, ne de hükmen görmüş sayılırlar.

Onlar şöyle demişlerdir:

"Biz Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

“Hilali gördüğünüz zaman oruç tutun, hilali gördüğünüz zaman orucu bırakıp bayram edin” sözü hakkında da aynı şeyi söyleriz. Buna göre bir kimse hilalin doğuşunda tabi olmadığı bir mekanda bulunursa onu ne hükmen, ne de hakikaten görmüş sayılmaz.

Onlar yine şöyle demişlerdir:

"Aylık zaman belirlenmesi tıpkı günlük zaman belirlenmesi gibidir. Nitekim günlük imsak ve iftarda beldeler -vakit yönünden- birbirlerinden farklıdırlar. Ayın orucuna başlamada ve bitirmede de farklı olması gerekir. Malumdur ki güne ait farklılığın -namaz, imsak ve iftar vakitlerinin belirlenmesinde- bir etkisi vardır. Bunda müslümanlardan hiç kimsenin ihtilafı yoktur. Doğuda olan kimseler, batıdakilerden önce imsak yaparlar ve iftar ederler.

Günlük vakit hesaplamasında hilalin farklı yerlerde farklı zamanlarda doğmasına hükmettiğimiz zaman aylık vakit hesaplamalarında da durum tamamen bunun gibidir.

Bir kimsenin; Allah Teâlâ'nın :

"Artık Ramazan gecelerinde hanımlarınıza yaklaşın ve Allah'ın sizin için takdir ettiklerini isteyin. Sabahın beyaz ipliği (aydınlığı), **siyah ipliğinden** (karanlığından) **ayırtedilinceye kadar yiyin için, sonra akşama kadar orucu tamamlayın."**[1]

Emri ile Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

"Gece şuradan geldiği, gündüz şuradan gittiği ve güneş de battığı zaman oruçlu iftarını açar."

Hadisi hakkında, bütün ülkelerdeki müslümanlar için geneldir demesi mümkün değildir.

"Kim ayı görürse oruç tutsun."[2]

Âyeti ve:

"Hilali gördüğünüz zaman oruç tutun ve hilali gördüğünüz zaman orucu bırakın, bayram edin."

---

[1] Bakara Sûresi: 187

[2] Bakara Sûresi: 185

Hadisinin genellik ifâde etmesi konusunda da aynı şeyi söyleriz.

Gördüğün gibi bu görüş daha kuvvetlidir. Bu görüşün kuvvetli oluşu lafzın, doğru bir değerlendirmenin, doğru bir kıyasın ve bir de aylık vakti belirlemeyi günlük vakti belirlemeye kıyasın bir gereğidir.

Bazı ilim ehli ise bu meselede yetkinin veliyyülemr (yetkili otorite) buna dayanarak oruç tutmayı veya bayram etmeyi gerekli gördüğü zaman insanların ihtilafa düşmemeleri ve bir idare altında parçalanmamaları için bunun gereğiyle amel edilir.

Bu ilim ehli de şu hadisin genel oluşunu delil göstermişlerdir:

"İnsanlar oruç tuttuğu gün oruç tutulur, insanlar bayram ettiği gün bayram edilir."

Bu meseledeki ihtilafı nakleden ilim ehlinin zikrettiği başka görüşler de vardır.

Sorunun ikinci bölümüne gelince, şer'î ru'yetin olmadığı bazı kâfir ülkelerdeki müslümanların nasıl oruç tutacakları meselesidir. Onların da şer'î yoldan hilali tesbit etmeleri mümkündür. Bunu, imkan buldukları zaman hilali gözetlemek sûretiyle yaparlar. Şayet bu mümkün olmazsa o zaman herhangi bir İslâm ülkesinde hilalin görülmesi kesinleştiğinde, kendileri hilali görsünler veya görmesinler bu ru'yetin gereğiyle amel ederler.

İkinci görüşle, yani "hilal farklı yerlerde ve farklı zamanlarda görüldüğü zaman her ülke kendi ru'yetiyle amel eder görüşüyle amel eder" görüşüyle amel edersek ve onlar da bulundukları ülkede ru'yeti tesbit etme imkanını bulamazlarsa kendilerine en yakın olan İslâm ülkesine uyarlar. Çünkü uygulayabilecekleri en iyi çözüm yolu budur.